

значення, тому що у відомій мері захищає її подібними гарантіями від будь-якої сваволі, у тому числі кримінального впливу. У ст. 50 ЦК України, що закріпила гарантії підприємницької діяльності, утримується правило, що забороняє втручання держави та її органів у діяльність підприємницьких структур. Разом з тим, ЦК України містить застереження про можливості впливу державних органів на підприємницьку діяльність по підставах та у межах повноважень, передбачених законом.

Таким чином, можливість захисту підприємницької діяльності кримінально-правовими засобами є, на наш погляд, важливим важелем у протидії економічній злочинності в цілому та попередженні злочинів у сфері підприємництва. Тому, ми вважаємо, що декриміналізація багатьох кримінально-правових норм в розділі чинного КК України «Злочини у сфері господарської діяльності» за останні декілька років є невинуватеною і шкідливою як для вітчизняного товаровиробника, так і для інших суб'єктів підприємницької діяльності.

Людвік

Валентин Дмитрович,

доцент кафедри кримінального
права та кримінології

факультету підготовки фахівців
для органів досудового
розслідування

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОСЯГАННЯ НА ЖИТТЯ ЖУРНАЛІСТА

Стаття 348¹ Кримінального Кодексу України (далі – КК) встановлює кримінальну відповідальність за посягання на життя журналіста [1]. Відповідно до ч. 1 ст. 2 КК підставою кримінальної відповідальності є вчинення особою суспільно небезпечного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого цим Кодексом [1]. Отже, правовими (юридичними) підставами кримінальної відповідальності за посягання на життя журналіста є діяння, яке містить склад злочину, передбаченого ст. 348¹ КК.

Склад злочину передбачений ст.348¹ КК, як і будь який інший, складається з наступних елементів: об'єкт злочину, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона.

Родовим об'єктом злочину, виходячи з розташування статті, виступають суспільні відносини в сфері охорони авторитету органів

державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та в сфері охорони законної професійної діяльності журналістів.

Безпосереднім основним об'єктом виступають суспільні відносини, що забезпечують здійснення законної професійної діяльності журналістами.

Безпосереднім додатковим об'єктом виступають суспільні відносини в сфері охорони життя журналіста, його близьких родичів чи членів сім'ї.

Потерпілим від цього злочину виступають лише журналісти, його близькі родичі чи члени сім'ї.

Журналіст - творчий працівник, який професійно збирає, одержує, створює і займається підготовкою інформації для засобів масової інформації, виконує редакційно-посадові службові обов'язки в засобі масової інформації (в штаті або на позаштатних засадах) відповідно до професійних назв посад (роботи) журналіста, які зазначаються в державному класифікаторі професій України (ст.1 ЗУ «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів») [2].

Близькі родичі чи члени сім'ї - чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний брат, рідна сестра, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням, а також особи, які спільно проживають, пов'язані спільним побутом і мають взаємні права та обов'язки, у тому числі особи, які спільно проживають, але не перебувають у шлюбі (п.1 ч.1 ст. 3 КПК) [3].

З об'єктивної сторони злочин полягає у вчиненні посягання на життя журналіста, його близьких родичів чи членів сім'ї.

В кримінальному праві під посяганням на життя розуміють умисне вбивство або замах на умисне вбивство.

Обов'язково при розслідуванні та кваліфікації цього злочину встановлюється, що злочин вчинено саме у зв'язку із здійсненням журналістом законної професійної діяльності.

Злочин вважається закінченим з моменту замаху на життя потерпілого. Додаткової кваліфікації ще й за ст. 15 КК в такому випадку не потрібно.

Суб'єктом злочину є фізична осудна особа, яка на момент вчинення злочину досягла віку з якого відповідно до КК може наставати кримінальна відповідальність. Кримінальна відповідальність за вчинення цього злочину може наставати лише з 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона злочину характеризується умисною формою вини. Вбивство може бути вчинено як з прямим так і з непрямым умислом. Замах на вбивство, відповідно до ч.1 ст.15 КК, може бути вчинений лише з прямим умислом.

Мотиви вчинення злочину можуть бути різноманітними, але обов'язково, щоб вони були пов'язані із здійсненням журналістом законної професійної діяльності.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що норма, передбачена ст. 348¹

КК є усіченим складом злочину, який вважається закінченим вже з моменту замаху на життя потерпілого. При кваліфікації за цією статтею необхідно встановити, що винний посягав на життя потерпілого саме у зв'язку із здійсненням журналістом законної професійної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Обшарова

Інна Володимирівна,

провідний фахівець відділу
кадрового забезпечення

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

**СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ
ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
(ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ)**

Сучасний розвиток правовідносин у сфері захисту прав і свобод людини не повинен відбуватись без покращення діяльності правоохоронних органів, зокрема Національної поліції з попередження, розкриття та розслідування злочинів. Можливість ефективного використання правової думки населення щодо соціальної необхідності недопущення відносно громадян вчинення злочину повинна стати основою у подальшій розробці законодавчого, нормативного та організаційного регулювання зазначеної діяльності.

Проблемним питанням щодо попередження, розкриття та розслідування злочинів займались вчені: Р.С. Белкін, І.П. Козаченко, А.Г. Лекарь, Є.Д. Лук'янчиков, Д.Й. Никифорчук, М.А. Погорецький, К.О. Чаплинський, М.Є. Шумило та інші вчені.

Нормативно, всі заходи та дії працівників органів дізнання, слідчих, прокуратури, суду та пенітенціарної служби врегульовані основним законом України – Конституцією, Законами, кодексами України та внутрішньовідомчими наказами, розпорядженнями й вказівками. При цьому, ставлячи в основу своїх дій забезпечення прав та свобод громадян (Конституція) та здійснення об'єктивного кримінального судочинства, які є загальними, кожен з перерахованих галузей мають